

СЕКЦІЯ 19. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ГУМАНІТАРНИХ НАУК

ОСВІТА ЯК ЧИННИК ПОЛІТИЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ

Агаларова К.А.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Одним з важливих чинників політичної соціалізації молоді є система освіти, яка надає підростаючим поколінням знання про політичний світ і ту роль, яку вони в ньому можуть відігравати, про політичні інститути й відносини, політичну систему суспільства тощо. Система освіти транслює існуючі в суспільстві цінності й установки. У будь-якій політичній системі (авторитарній чи демократичній) інститут освіти є одним з найважливіших інститутів політичного впливу на майбутніх громадян, адже саме через освітню систему держава реалізує свої політики ідентичності (перш за все завдяки підручникам з історії країни, певних навчально-виховних заходів патріотичного спрямування тощо).

Саме у роки одержання молодого людиною освіти відбувається інтеграція емоційних і раціональних компонентів і формування основних політико-ідеологічних уподобань особистості. Причому даний етап існує не ізольовано від попереднього, а інтегрує все те, що накопичено раніше. Алмонд Г. та Верба С. підкреслюють важливість молодого віку для політичного самовизначення, коли відбувається вже не пасивне засвоєння сімейних цінностей, а самостійний вибір позиції, свого роду друге народження.

У деяких країнах освітні системи не тільки не забезпечують політичну соціалізацію, що уніфікує, але й намагаються прищепити різним групам зовсім різні навички й установки. Що стосується України, то її освітня система є офіційно деполітизованою. У школах та вищих навчальних закладах заборонена діяльність політичних партій та організацій. У законі України «Про освіту» стверджено, що головні принципи освіти в Україні: незалежність освіти від політичних партій, громадських та релігійних організацій. Однак це не свідчить про те, що вітчизняна освітня система не сприяє політичній соціалізації учнівської, зокрема студентської, молоді, а отже її політико-ідеологічній ідентифікації. Викладання у середніх та вищих навчальних закладах циклу соціально-політичних дисциплін, різноманітні навчально-виховні заходи, розвиток учнівського та студентського самоврядування, на нашу думку, здійснюють суттєвий вплив на свідомість та поведінку молодого людини, формують її ціннісні орієнтації, в тому числі у сфері політики, сприяють розвитку політичних знань, вмінь та навичок політичної діяльності тощо.

Невипадково саме студентська молодь набуває сьогодні характеристик політичної суб'єктності, яка, як правило, є ситуативною суб'єктністю. Що ж до впливу освіти на процеси політичної соціалізації особистості, додаймо, що відсутність у молодих людей необхідних політичних знань, політичної освіти, може привести до того, що вони стануть звичайним об'єктом маніпуляцій різноманітних політичних сил.